

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatura română

- **Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic**
- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

• **SUBIECTUL I****(50 de puncte)****Citește următorul fragment:**

Dincolo de vale, în coasta celui alt deal, pe poarta încrustată cu frunze și sori se vedea întrând o șaretă. Era conacul Grofului, învăluit mai tot anul în tăcere, cu excepția verilor în care doamna Marghit cu fiul ei, Marcus, își petreceau lunile călduroase la umbra copacilor înalți, din parcul imens al proprietății. N-aveau straturi cu ceapă și nici porodici legate de par cu fâșii de cârpe rupte din hainele învechite. Doar brazi și copacii uriași, cum i-o fi chemat, atât de înalți, încât amețeau uitându-te la coroana lor. Din loc în loc, pietre mari și albe, cioplite ciudat, risipite pe pajiștea netedă ca în palmă, iar pe un postament, chiar la capătul aleii care ducea spre clădire, un bărbat din piatră neagră tăiat pe jumătate, îmbrăcat într-un căput cu bumbi mari și cu ceva zdrăngănele pe umeri. „Epoletii”, îi spusese Pavel. Ce-or fi fost ăia! Urât, cu mustață ca și groful, se uita cu niște ochi bulbucăți, cam din dungă, și spre conac, și spre aleea străjuită de trandafiri, ca și cum ar fi vrut să știe tot ce mișcă pe proprietate. Pe o plăcuță scria cu litere aurii ceva de necitit, după cum avea să constate Sânziana mai târziu, când a învățat alfabetul.

Dar era și un iaz cu apă limpede spre care curgea, susurând, un pâraiaș care venea din deal, trecând peste un pavaj de pietre de râu albe și rotunde și pe sub bolți de trandafiri de culoare roz, ca obrazul îmbujorat al Doamnei când urca încet, niciodată grăbită, lespezile mari ale cărării ce ducea spre biserică. Pâraiașul forma o cascadă într-o cădere de mici curcubeie, până la cavitatea circulară a iazului săpat în stâncă. O punte curbată străjuită de o balustradă umbrită de arcade de iasomie tăia iazul în două. Acolo petrecea doamna Marghit serile de vară, cu privirea pierdută în căderea de apă. Acolo aflate și ea, Sânziana, că existau pești colorați pe lume, în după-amiaza acelei zile de Sfânta Maria când fusese invitată la conac și pe terasa largă care dădea spre apă a mâncat prima înghețată din viața ei, repede și cu plăcere, până nu și-a mai simțit limba-n gură.

O emoție puternică o cuprinsese amintindu-și ziua aceea. Acolo era raiul... Un rai populat cu altfel de oameni decât știa ea. În care masa era servită în tăcere de o femeie între două vârste, pieptănată lins, cu cărare pe mijlocul capului și cu părul strâns într-un conci, la spate. Purta o rochie lungă, neagră, cambrată pe silueta subțiratică și dinainte un șorț alb cu dantelă pe margini, întins ca hârtia, cum nu văzuse decât poalele de sărbătoare ale părinților ei, după ce le băga Fira în apa cu scrobeală și un strop de vinețală și apoi tot călca la ele câteva ceasuri, cu tiglăzăul încins cu cărbuni pe care-l flendura, din când în când, ca să întetească jarul.

Silvia Beldiman, *Dansează și taci*

* căput – manta, pardesiu

* tiglăzăul – fier de călcat

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *din când în când*. **6 puncte**
2. Menționează două aspecte caracteristice pentru conacul Grofului, utilizând informațiile din text. **6 puncte**
3. Precizează modul de expunere identificat în al doilea alineat, justificând răspunsul cu o secvență semnificativă din text. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care se afirmă că „Acolo era raiul...” **6 puncte**

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură a doamnei Marghit, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă emoțiile au sau nu un rol important în dezvoltarea gustului artistic, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Dansează și taci* de Silvia Beldiman, cât și la experiența personală sau culturală.

20 puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

ACTUL II, SCENA V

ȘTEFAN, alb ca zăpada, vin rezemat la brațul doftorului CESENA, BOGDN, logofătul TĂUT, vornicul JURJ, hatmanul ARBORE, postelnicul TOADER, pârcălabii COSTEA, DRAGOȘ, ALEXA, ȘANDRU, paharnicul ULEA, stolnicul DRĂGAN, jitnicerul STAVĂR și mai mulți curteni, căpitani de oaste, copii de casă, hotnogi, hânsari, etc.

ȘTEFAN: (intră prin poarta turnului din dreapta cu tot alaiul): Stați, copii! Opiți unde am văzut pe doamna!

DOAMNA MARIA: Măria-ta!... (I s-aruncă-n brațe.)

ȘTEFAN: Ea, ca cea dintâi rândunică, îmi vestește primăvara ... Cătați sub piciorul drept, și de-ți găsi cărbune, să-l beau în paharul meu de sărbătoare, că e bun de friguri; de-ți găsi plumb, să-l topim, să-l turnăm într-o cană cu apă neîncepută, și, din ce se va închea, voi vedea ce va veni mai apoi...(Șade pe o laiță de piatră.)

DOAMNA MARIA: (îngenunchind): Ți-e cald, măria-ta?...Ai căldură...nădușești...

ȘTEFAN: Vrei să-mi fie frig? Cesena, cum e mai bine: cald ori frig?

IERONIMO DA CESENA: Mai bine cald ca frig, *ma preferisco recorito senza sentir il fredo*.*

**Prefer să mă răcoresc fără să simt frigul.*

Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Apus de soare (Trilogia Moldovei, 1909)*

Notă: Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat*, aparținând lui Mihail Sadoveanu sau lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral, etc. al personajului ales;
- evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție, și/sau de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, etc.).

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.